

ALUMINIJ

Glasilno delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

UREDNIŠKI ODBOR

Franc Meško — predsednik, Stane Tonejc, dipl. inž. — odgovorni urednik, Filip Dolinar, Stojan Kerbler, dipl. inž., Rozika Klančnik, Franc Klemenčič, Anton Kokoš, Anton Kozoderc, Franc Lah, Ivo Tušek, Franc Vrlič.

Tisk ČP Mariborski tisk Maribor

Rokopisov in slik ne vračamo

ŠT. 12

DECEMBER 1969

LETNIK VII.

Gostje in člani delovne skupnosti na proslavi

NAŠA RAZMIŠLJANJA OB NOvem LETU

Leto se izteka, zato je prav, da vsaj bežno skušamo pregledati in analizirati naše delo, uspehe in neuspehe na vseh področjih našega delovanja. Prav tako pa bomo vsaj malce skušali razmisliti o tem, kakšne so naše perspektive v naslednjem novem letu in kaj nam bo le-to tudi prineslo.

Naše poslovno leto bomo sicer zaključili po vsem sodeč še kar v redu, kar nam pa ne daje brezskrbnega življenja za v naprej. Čeprav ne vemo, kaj nam bo vse prineslo novo leto 1970, pa se kljub vsemu moramo pripraviti na predstoječe naloge, ki niso in ne bodo niti malo lahke, saj nas čaka ogromno dela na vseh področjih našega delovanja.

In, če pred pričetkom prihajajočega leta skušamo nekoliko bolj pogledati, kje smo uspeli in kje ne, bo vsekakor treba pričeti ob naši proizvodnji. Seveda ne morem podrobneje pisati o konkretnih uspehih ali neuspehih, ker bodo o tem prav gotovo poročali drugi, ki so zato zadolženi, vsekakor pa v glavnem vemo vsi člani kolektiva, kako je potekala naša proizvodnja in kakšni so bili vzroki, ki so nam nekoliko onemogočili naš zastavljen cilj. Nedvomno je bilo precej objektivnih in tudi subjektivnih vzrokov, vendar tarnanje v tem trenutku ne pomaga popolnoma nič, ampak nam mora vse, kar ni bilo v redu poslužiti le za potokaz, kako se v novem letu takim pojavom izogniti.

Če smo objektivni, potem bomo priznali, da bi lahko v mnogočem mi sami prispevali k ublažitvi določenega neuspeha v proizvodnji, če seveda pri tem popolnoma izvzamemo tiste dejavnike, čemur mi navedno radi pravimo višja sila. Če se človek hote ali nehote malce ozre po naših proizvodnih obratih, bo kaj hitro ugotovil, kje so še vse tiste, našim očem skrite rezerve v podjetju.

Napačno bi namreč bilo in tudi škodljivo za naše nadaljnje delo, če bi hoteli nekatere negativne Nadaljevanje na 2. strani

TAKO SMO PROSLAVLJALI

21. novembra je naše podjetje že na zunaj kazalo svečan videz, izobešene so bile zastave, člani kolektiva, ki so bili ta dan prosti, pa so prihajali na proslavo. Proslavljali smo 15. obletnico obratovanja podjetja. Proslava je bila v strojni delavnici vzdrževalnih obratov.

Ta dan so nas obiskali tudi visoki in častni gostje: Franc Leskošek-Luka, prvi minister za industrijo in rudarstvo Slovenije in bivši minister za industrijo in rudarstvo Jugoslavije, dr. Marjan Breclj, podpredsednik zvezne skupščine, Miran Mejak, dipl. inž., član zveznega izvršnega sveta, Janko Smole, zvezni sekretar za finance, Ivan Zupan, član izvršnega sveta SR Slovenije, dr. Miro Bračič, član izvršnega sveta SR Slovenije, Tone Bole, predsednik gospodarskega zbora skupščine SR Slovenije, Rudi Kolak, predsednik zvezne gospodarske zbornice, Leopold Krese, predsednik gospodarske zbornice SR Slovenije, Viktor Stopar in Bogomir Solar, bivša direktorja našega podjetja, Franjo Rebernak, predsednik skupščine občine Ptuj, Franc Tetičkovič, sekretar občinskega komiteja ZK Ptuj, Zdravko Turnšek, predsednik občinske konference SZDL, Simon Pešec, predsednik občinskega odbora zveze sindikatov, Lojze Briški, sekretar medobčinskega sveta ZK Maribor, predstavniki jugoslovanske armade, nekateri zvezni in republiški poslanci, predstavniki poslovnih partnerjev, predstavniki delovnih organizacij iz ptujske občine in predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

Na proslavi so govorili direktor našega podjetja Franjo Grünfeld, dipl. inž., član izvršnega sveta SRS Ivan Zupan in predsednik skupščine občine Ptuj Franjo Rebernak. Sodelovali so še pevski zbor »Svobode« Kidričevo, godba na pihala in pevski zbor osnovne šole Kidričevo.

Iz govora direktorja TGA Boris Kidrič Franja Grünfelda, dipl. inž., na proslavi ob 15-letnici obratovanja podjetja

ŠE VEČ GLINICE IN ALUMINIJA

Ko smo leta 1954 prav na ta dan pričeli s proizvodnjo, so kapacitete v tovarni glinice znašale 45.000 ton letno po stolpnem postopku, za katerega so bile osnove in projektiranje podedovane po načrtu VAW. Ta projekt je bil prirejen za predelavo vseh vrst boksita zaradi ovir pri nabavi ekonomsko uporab-

ljivih. Proces je bil tehnično dokaj ugodno računat, je pa imel nekaj operacij v razklopnih stolpih, ki so povzročale mnogo neprijetnosti, zahtevale veliko nevarnega ročnega dela v lugu in prahu, kar vse je onemogočalo racionalno povečanje proizvodnje.

TAKŠEN JE BIL ZAČETEK

V elektrolizi so bile zgrajene 45.000-amperske elektrolitske peči, ki so jih konstruirali madžarski projektanti po norveški licenci. Peči so bile v času projektiranja, to je v letu 1947, največje v Evropi. Proizvodnja aluminija in njen razvoj je namreč

v tem času stagniral zaradi izpada Nemčije. Američani pa so imeli še velike zaloge še iz časa vojne in zaradi tega njihovo delo na projektiranju novih kapacitet in na razvoju ni bilo intenzivno.

Ko sta projekta — glinica iz leta 1942 in aluminij iz leta 1947 — bila pri nas uresničena in ko

je pričela proizvodnja, smo takoj opazili, da se moramo nujno priključiti razvoju, ki se je tedaj pričel. Ker pa smo tudi s tem postopkom dosegali boljše uspehe kot je bil to primer pri stari uporabi te tehnologije, smo se ob zahtevi zveznega izvršnega sveta po povečani zmogljivosti Nadaljevanje na 2. strani

NAŠA RAZMIŠLJANJA OB NOVEM LETU

Nadaljevanje s 1. strani

pojave prezreti, ne da bi si pri tem prizadevali le-te čimprej odpraviti. Ne mislim tukaj vseh naštevati, ker bi potem bil opis preobširen, prav gotovo pa že dejstvo, da smo bili mnogokrat malomarni pri štednji z surovinami, kot so boksit, soda, električna energija, para ter razni potrošni material, pove dovolj in nam očitno kaže pomanjkljivosti, ki bi jih že končno morali odpraviti. Morda se bo to zgodilo prav v letu 1970, ki bi naj le postalo preokretnica v našem nadaljnjem delu.

O samoupravljanju je v našem tovarniškem glasilu bilo toliko napisanega in poudarjenega, da o njem praktično ni moč povedati kaj novega. Ne moremo trditi, da je bilo naše delo na področju delavskega samoupravljanja slabo, prav gotovo pa je še vedno daleč od tistega, kar bi lahko s skupnimi močmi dosegli. Tukaj mislim predvsem na to, da so prav sveti delovnih enot, ki bi naj bili osnovni steber in glavni nosilec samoupravljanja v kolektivu, vendarle dokaj zatajili in nikakor niso opravičili tiste vloge, ki jim je bila dana in poverjena. Ali ni na primer čudno, da skoraj ne moremo sklicati seje sveta, za katero bi lahko trdili, da so se vsi člani dovolj zavedali svoje odgovornosti, da bi prišli na sejo ter konstruktivno pomagali v naporih za ublažitev raznih pojavov tako v obratih kot tudi v podjetju kot celoti. Tolikšna nezainteresiranost nas skoraj malce skrbi, kajti vedno smo se trudili in si prizadevali vključiti v to delo delavoljne člane, končno pa smo ugotovili, da tudi le-ti niso povsem opravičili svojega delovanja.

Vedeti je treba, da nas v novem letu nedvomno čakajo zahtevne in odgovorne naloge, ki jim bomo lahko kos le s skupnim kolektivnim delom in kolektivno odgovornostjo. Popravki statuta ter razni osnutki novih ali izpopolnjenih pravilnikov naj v polni meri nalagajo to odgovornost, kajti morali bomo vse te akte zares temeljito predelati in s polno odgovornostjo zavzeti do njih svoje stališče, preden bodo dokončno sprejeti v delavskem svetu.

Tu pa predvsem mislim tudi na našo sindikalno organizacijo, ki bo morala skupaj z svojimi podružnicami v delovnih enotah in našo partijsko organizacijo zares aktivirati vse članstvo, da se ne

Nadaljevanje na 7. strani

Ob novem letu 1970 najboljše želje članom kolektiva in njihovim svojcem:

- samoupravni organi
- vodstvo podjetja
- družbenopolitične organizacije
- uredniški odbor

XV. AMANDMA IN NAŠE PODJETJE

Novi splošni akti in odgovornost

Kmalu bo potekel rok za sprejem dopolnjenih splošnih aktov, ki morajo biti usklajeni z novimi zakonitimi določili, predvsem pa s XV. amandmajem ustave SFRJ. Pri tem moramo razmisliti tudi o tem, kako bomo uredili določbe o odgovornosti in kaj je to odgovornost samoupravnega organa

Zavzeti se bomo morali za uveljavitev sistema odgovornosti po vrstah oziroma oblikah — strokovne, pravne, moralne in politične. Zavrniti bi bilo potrebno miselnost, da pomeni odgovornost v samoupravljanju, da so vsi enako odgovorni za vse, ker vsi odločajo o vsem in da se samoupravljanje in odgovornost uresničujejo že s samim odločanjem, ne da bi bile številne funkcije upravljanja deljene in usklajene. V samoupravnih aktih in odločitvah je treba precizirati kako je kdo in za kaj odgovoren, glede na to, koliko je vplival na odločitve in koliko je lahko prispeval k uresničevanju odločitev. Zato je treba vselej opredeliti tudi odgovornost glede strokovnega in političnega pripravljavanja in vplivanja na odločitve.

O individualni in kolektivni odgovornosti je bilo že mnogo razprav vse od uvedbe samoupravljanja v naši družbeni skupnosti. Odgovornost v gospodarstvu je pa vedno povezana tudi z materialnimi posledicami, ki lahko bistveno vplivajo na poslovni uspeh podjetja.

Uveljaviti bomo morali takšne oblike in metode delitve dela in enakopravnega sodelovanja v upravljanju, da bo vsak osebnost povsem odgovoren za uspešnost dela na določenem delovnem mestu in za uspešnost delovanja v vsaki družbenopolitični ali samoupravni funkciji.

Odgovornost za delovni proces in rezultate dela mora biti dosledno določena s sistemizacijo delovnih mest in z opredelitvijo delovnih dolžnosti in nalog. Dosledno bo treba uresničiti odgovornost za funkcije in rezultate upravljanja z javno opredelitvijo dolžnosti in nalog nosilcev vseh funkcij upravljanja.

Opredeljena in uresničena bo morala biti tudi moralno politična odgovornost kolektivnih organov samoupravljanja in vseh njihovih članov, izvajanje samoupravnih odločitev bo pa potrebno dosledno nadzorovati. Odgovornost posameznika bo toliko večja, kolikor višja stopnja njegovega vplivanja in moč njegove funkcije.

Odgovornost bo morala veljati tudi za nesmotrna in neracionalna dejanja (ne samo za izrecno prepovedana), hkrati pa bo treba uveljaviti samoupraven, javen in dosleden sistem sankcij, t. j. nagrad in spodbud za uspešnost pri delu in družbeno aktivnost, pa tudi sistem negativnih sankcij oziroma kazni.

Posebej bo potrebno opredeliti vlogo strokovnih služb, ki sodelujejo v pravočasnem in javnem pripravljanju in oblikovanju vplivov delovnih ljudi in na odločanje, da z informiranjem in usposabljanjem omogočajo njihovo sodelovanje v celotnem procesu upravljanja.

K.-n.

KORISTEN POSKUS:

Obveščanje o delu samoupravnih organov

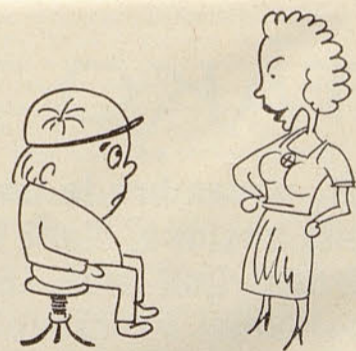
Upravni odbor je na zadnji seji razpravljal o tem, kako bi lahko najhitreje seznanili člane delovne skupnosti o sklepih, ki jih sprejemajo samoupravni organi. Dogovorjeno je bilo, da bomo poskusili razmnožiti važnejše sklepe že med samim zasedanjem in jih dostavili na izhode iz tovarne, kjer bodo na razpolago članom delovne skupnosti.

Ta poskus je bil izveden s sklepi, ki so bili sprejeti na novembrski seji delavskega sveta. Sklepi so bili razmnoženi v 300 izvodih. Ko smo se drugo jutro pozanimali pri vratarjih, kako »so šli v promet«, smo zvedeli, da je ostalo le 18 izvodov. Menimo, da je to zadovoljiv rezultat in da v bodoče ne bo prihajalo med člani delovne skupnosti do ugibanj, kako so bile sprejete posamezne zadeve v organih upravljanja.

Se na nekaj bi morali opozoriti — namreč, da s takšnimi obvestili ni mogoče objaviti sklepov v dokončni obliki, ampak bodo obvestila tudi v bodoče sestavljena v poljudni obliki, ki bo pa vsebinsko vsekakor ustrezala sprejetim sklepom. Čisto iz tehničnih razlogov pa ne bo mogoče objaviti vseh odločitev, ker seje mnogokrat trajajo vse do 15. ure.

Na dnevnikih redih sej so pa vedno važnejše točke v začetku, o njih torej organi razpravljajo in sklepajo v času, ko jih je nato še možno objaviti.

K.-n.

— Tone, ste se zopet poškodovali?

— Da, sestra, prosim, dajte mi super lepilo za plastiko!

IZ GOVORA DIREKTORJA TGA BORIS KIDRIČ FRANJA GRÜNFELDA, DIPL. INŽ., NA PROSLAVI OB 15-LETNICI OBRATOVANJA PODJETJA

ŠE VEČ GLINICE IN ALUMINIJA

Nadaljevanje s 1. strani
sti naše tovarne leta 1958 odločili, da s tehnično pomočjo firme Pechiney moderniziramo, rekonstruiramo in razširimo tovarno. Ker je med tem prišlo do menjave v tehnologiji pri vseh večjih proizvajalcih glinice, smo tudi mi baterijski stolpni sistem razklopa zamenjali s kontinuiranim Bayerjevim procesom, kar nam je omogočilo tudi vse ostale faze predelave boksita predelati v kontinuirani sistem. To je zahtevalo le manjše dodelave. Tako smo proizvodnjo podvojili. Proizvodnjo aluminija smo prav tako povečali s tem, da smo izkoristili ves električni del, ki je bil zgrajen že med prvo fazo izgradnje in med tem časom tudi nekoliko že zastarel. Na tak način smo dosegli podvojitve proizvodnje

aluminija samo še z dograditvijo druge elektrolize. Velika prednost take graditve je bila v relativno majhnih potrebnih vlaganjih.

PRVA REKONSTRUKCIJA

Rekonstrukcija, modernizacija in razširitev so bili končani leta 1964. Nove kapacitete za proizvodnjo glinice so odtlej znašale 90.000 ton, za aluminij pa 40.000 ton letno.

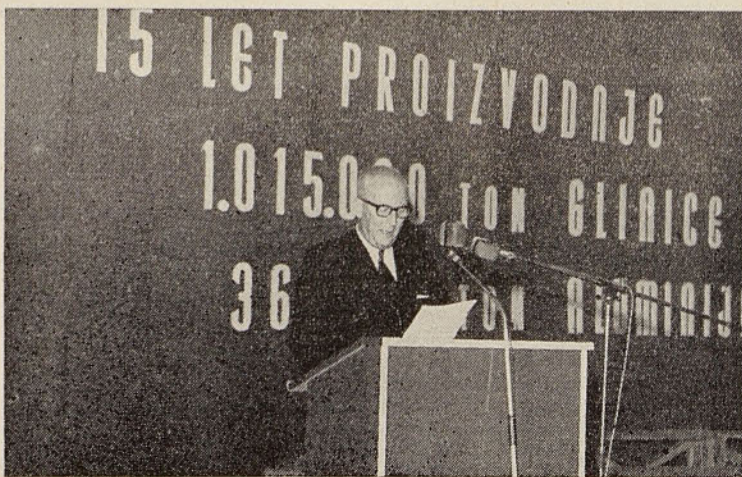
V naslednjih dveh letih obratovanja smo ugotovili vrsto faktorjev, ki poleg naprav in tehnologije vplivajo na količino in kvaliteto proizvodnje. Zato smo vedno bolj precizirali in ekonomizirali surovinsko bazo, kot na primer boksit, električno in termično energijo itd., pri tem posvetili vso skrb analizam

posledic, ki jih povzročajo neprecizirane in neenake kvalitete surovin glede na ekonomičnost proizvodnje in sistematično razvojno delo.

Ko je bilo to razčiščeno — pri boksitu z uvozom in pri električni energiji z urejenimi dobavami kvalitetnega toka, ki rezultirajo iz preciznih pogodbenih odnosov, dosegamo zelo ugodne rezultate, tako v normativih potrošnje, kot v kvaliteti proizvodov. Tako se pričakuje v tekočem letu doslej največja proizvodnja, in sicer 125.000 ton glinice in 43.000 ton aluminija.

TEŽAVE Z ELEKTRIKO

Posebno poglavje je električna energija. Reforma je decentralizirala elektro gospodarstvo,

Direktor Franjo Grünfeld, dipl. inž., govori na proslavi

Z zasedanja delavskega sveta

NOVI SKLEPI DELAVSKEGA SVETA

15. redna seja delavskega sveta je bila 6. novembra. Delavski svet je razpravljal o tričetrletnem obračunu ter reševal druge zadeve, ki jih po pristojnosti obravnava delavski svet.

● TRIČETRLETNI OBRAČUN

Potem, ko so bili člani delavskega sveta seznanjeni s finančnimi pokazatelji in s številskimi o količinski proizvodnji, so se zanimali za posamezne podrobnosti, predvsem za primerjavo letošnjih pokazateljev s pokazatelji, ki so bili doseženi v enakem obdobju preteklega leta.

Vodja razvoja je povedal, da bo do prihodnje seje pripravil k podatkom, ki so bili predloženi delavskemu svetu, še poročilo o vzrokih za izpade v proizvodnji.

Delavski svet je vzel na znanje poročila, na predlog komisije za poslovni program in plan pa je sklenil, da je vsem članom delovne skupnosti obračunati in izplačati osebni dohodek za tričetrletje tako, da se obračuna enomesečni osebni dohodek vsem zaposlenim. Ta obračun je izvršiti po kriterijih, ki so uveljavljeni v letošnjem letu za obračun dopolnilnih osebnih dohodkov.

● MOŽNOSTI RAZPOREDITVE DELAVCEV PO UVEDBI KURJENJA Z MAZUTOM IN PO REKONSTRUKCIJI V DE ALUMINIJ.

Po naročilu upravnega odbora je vodstvo osrednjih služb pripravilo poročilo o možnosti zaposlitve delavcev po uvedbi kurjenja z mazutom in po rekonstrukciji v DE aluminij.

Iz poročila je razvidno, da bo možno zaposliti odvisno število delavcev po uvedbi kurjenja z mazutom v povečani livarni in dograjenem obratu anodne mase. Sedaj imamo najete delavce od gradbenega podjetja »Drava« Ptuj za pomoč pri vzdrževanju. Ko bomo v elektrolizi zmanjšali število zaposlenih, bomo lahko

to opravili z lastnimi ljudmi. Kot običajno pa velja tudi v tem primeru, da ljudje stalno odhajajo in jih je potrebno nadomeščati z novimi.

● PROGRAM PROSLAVE TOVARNIŠKEGA PRAZNIKA

Delavski svet je sprejel program proslave tovarniškega praznika ob 15. obletnici obratovanja v obliki kot to predlaga upravni odbor in komisija, ki je program pripravila. Stroški izvedbe programa proslave v znesku 179.000 din bremenijo sklad skupne porabe.

● ZAČASNO DELOVNO MESTO V POČITNIŠKEM DOMU

Delavski svet je odprl delovno mesto čuvaja počitniškega doma v Crikvenici. Mesečni osebni dohodek za to delovno mesto bo znašal 400 din. Delovno mesto sme biti zasedeno v času, ko počitniški dom ne posluje.

● SLUŽBENA POTOVANJA V INOZEMSTVO

Delavski svet je sprejel poročila o službenih potovanjih v inozemstvo, in sicer za Franja Grünfelda, dipl. inž., Janka Babnika in Branka Mlinariča, ki so bili na sestanku na Dunaju od 27. 8. do 29. 8. 1969 in Franja Gnilška, dipl. inž., ki je bil pri firmi Vereinigte Metallwerke, Ranshofen v Avstriji v času od 18. 8. do 20. 8. 1969. — Delavski svet je potrdil tudi potne obračune v zvezi z omenjenimi službenimi potovanji.

● ODOBRITEV NABAVE OSNOVNIH SREDSTEV

Za potrebne splošne službe bosta nabavljena dva pralna stroja, eden za 8 kg, drugi pa za 50 kg perila, ki bosta stala okrog 44.000 din. Za delovno enoto aluminij je odobrena nabava enega plato vozička in enega aparata za odkrivanje defektov na odlitkih z ultrazvokom, kar bo stalo okrog 100.000 din.

Za delovnoenoto promet je odobrena nabava enega osebnega avtomobila Citroën Palas DS 21 z opremo, ki stane okrog 72.000 din.

Za garderobne prostore podjetja je odobrena nabava 650 komadov dvojnih garderobnih

omarič s podstavki, ki stanejo okrog 285.000 din.

Delavski svet je odobril adaptacijo južnega dela samskega doma v družinska stanovanja. Izvedba te adaptacije bo stala okrog 808.000 din, in bo bremenila sklad skupne porabe, ki se formira iz 4% stanovanjskega prispevka.

Za adaptacijo godbenih prostorov v kino dvorani je delavski svet odobril 7500 din.

Urejeni bodo jedilni prostori v celotnem podjetju. V ta namen je odobrenih 90.050 din.

Delavski svet je tudi odpisal nekaj osnovnih sredstev, ki jih je predlagala za odpis komisija in knjigovodska služba.

Uredniški odbor Aluminija je predlagal povišanje avtorskih honorarjev za 25%. Delavski svet pa je sklenil, da naj upravni odbor skupaj z uredniškim

odborom pripravi predlog za rešitev celotne problematike v zvezi z nadaljnjim izhajanjem tovarniškega časopisa »Aluminij«.

● REZERVACIJA STANOVANJ

Delavski svet je dodelil stanovanja: dr. Alfredu Rebiču, zdravniku v obratni ambulanti, Jožetu Brenarju, metalurškemu tehniku, ki mu je bilo zagotovljeno stanovanje z razpisom, Đorđu Panzaloviću, metalurškemu tehniku, ki mu je bilo prav tako zagotovljeno stanovanje z razpisom. Eno stanovanje je DS rezerviral za člana vodstva osrednjih služb.

Nadaljevanje na 7. strani

Predsednik DS Ivan Gerjovič in predsednik UO Viktor Prelog sta razdelila priznanja dolgoletnim članom naše delovne skupnosti. Na sliki: priznanja sprejema Franc Muhič

IZ GOVORA DIREKTORJA TGA BORIS KIDRIČ FRANJA GRÜNFELDA, DIPL. INŽ., NA PROSLAVI OB 15-LETNICI OBRATOVANJA PODJETJA

ŠE VEČ GLINICE IN ALUMINIJA

predvsem zaradi tega, da bi se prenehalo prelivanje sredstev in nerentabilna izgradnja zaradi centraliziranega elektro gospodarstva. Prehodno obdobje, ki se je končalo s preteklim letom, je še imelo dokaj značilnosti centralizma, ker se je s posebno elektroenergetsko bilanco, ki jo je sprejemal JUGEL, energijo razdeljevalo in tako močno zavrla razvoj tržnih in pogodbenih odnosov med elektro gospodarstvom in njegovimi odjemalci. To je seveda imelo močan direkten vpliv na gospodarjenje mnogih kolektivov, zlasti tistih, pri katerih je električna energija nezamenljiva surovina. Poleg tega se je elektro gospodarstvo še dodatno zavarovalo od sicer normalnega rizika poslovanja z zakonom o redukcijah in zlasti tudi s tem,

da je znalo preprečiti sprejem zakona o odškodninah, kar vse je omogočalo posameznim elektro gospodarstvom podjetjem špekulacijo z vodnimi akumulacijami in instrumentom sezonskih cen.

Naše podjetje je v preteklih letih vse to občutilo, čeprav smo pred reformo sklenili še dokaj ustrezno pogodbo o dobavi električne energije, vendar ta pogodba spriču navedenega ni mogla priti do veljave.

Komaj je bilo prehodno obdobje končano, se v elektro gospodarstvu pojavljajo težnje po centralizaciji z vzporednim hotenjem po višjih cenah. To vse z motivacijo potrebe po sredstvih za razširjeno reprodukcijo, kljub temu da je bila le-ta že zagotovljena z reform-

skimi cenami in se je naknadno še z znanimi zakoni vpreglo celotno gospodarstvo v financiranje elektro gospodarstvih objektov. Menim, da taka pot ne vodi k uspehu in povsem onemogoča vsaj direktnim odjemalcem normalno gospodarjenje in perspektivo. Vse to nujno terja povsem nove oblike gospodarjenja v tej panogi. Mislim, da bi morda kazalo izločiti določene kapacitete in jih predati v upravljanje direktnim odjemalcem, saj bi tako omogočili tudi bolj racionalizirano investicijsko politiko in gospodarjenje v elektro gospodarstvu.

Z LASTNIMI MOČMI

Za razvoj kapacitet in proizvodnje naše tovarne je značilno, da je pretežni del bremen za

ustvaritev tako velikih uspehov moral nositi kolektiv sam.

Za podkrepitev te trditve naj navedem, da znaša nabavna vrednost osnovnih sredstev tovarne približno 48 milijard starih dinarjev. V tej vrednosti predstavljajo danes krediti samo še približno 10 milijard starih dinarjev. Ali pa drugi podatek: od leta 1964 pa do danes je kolektiv finansiral svojo izgradnjo in modernizacijo z več kot 8,15 milijarde starih dinarjev. V tem času pa je odplačal tudi več kot 5,4 milijarde starih dinarjev anuitet za kredite. Vzporedno z investicijsko izgradnjo je kolektiv povečal tudi obratna sredstva. Povečanje po letu 1965 znaša približno 3 milijarde starih dinarjev.

Iz navedenih podatkov je moč sklepati, da je podjetje pri vla-

ganju sredstev v razširitve in modernizacije napravilo povsem svojevrstno pot, to je od delnega finansiranja in kreditiranja v prvi fazi izgradnje, prek lastnega finansiranja v obdobju 1954—1962 ter kreditiranja z visoko lastno udeležbo in lastnega finansiranja v času rekonstrukcije, modernizacije in razširitve v letih 1962—1964 do izključno lastnega finansiranja od leta 1964 dalje.

Če omenjeno vlaganje kolektiva primerjam s pogoji izgradnje in gospodarjenja marsikaterega drugega podjetja, se mi nehoti vsiljuje misel, da pri tem nekaj ni prav ali da je morda celo nekaj nepravilnega. Medtem ko je naš kolektiv že kmalu po začetku obratovanja

Nadaljevanje na 7. strani

PROIZVODNE MOŽNOSTI PRIMARNEGA ALUMINIJA IN PREDVIDENE POVEČAVE

EVROPA: V Evropi je 19 držav, ki proizvajajo aluminij. Proti koncu leta 1968 je znašala njihova kapaciteta okrog 3,6 milijona ton. Od tega eno polovico v zahodnih deželah in eno polovico v vzhodnih. Po predvidevanjih se bo do konca leta 1972 kapaciteta v zahodni Evropi povečala še za 1,2 milijona ton. Glavno povečanje se predvideva v Zahodni Nemčiji, Angliji in Norveški. Do tega časa bodo tudi tri nove države začele proizvajati aluminij. V Islandu bo že letos Alusuisse dala v pogon elektrolizo s kapaciteto 30.000 ton in možnostjo povečanja na 60.000 ton. V Belgiji je v gradnji elektroliza za 66.000 ton in bo gotova do leta 1972. Tudi v Turčiji pripravljajo projekt za gradnjo nove elektrolize 60.000 ton.

Proizvodnja aluminija v vseh evropskih državah se je v letu 1968 povečala za 13 %. Njen delež v svetovni proizvodnji se je zvišal za 1,3 % in je narastel na 20,9 %.

● **NORVEŠKA.** Poleg Sovjetske zveze je Norveška največji proizvajalec aluminija v Evropi. Njene kapacitete so bile proti koncu prejšnjega leta povečane na 538.000 ton. Aluminij proizvajajo v petih tovarnah, od katerih ima največja kapaciteto 263.000 ton letno. S kapitalom je v tej tovarni do 50 % udeležen Alcan in 50 % norveška država. Ostale 4 tovarne imajo skupno kapaciteto 275.000 ton. V naslednjih treh do štirih letih bo Norveška povečala svoje kapacitete na 700 tisoč ton letno.

● **FRANCIJA.** V zahodni Evropi je Francija drugi največji proizvajalec aluminija. Njene proizvodne zmogljivosti znašajo ca. 370.000 ton. Od tega odpade 288.000 ton na firmo Pechiney in 82.000 ton na Société d'Electrochimie d'Ugine. Za povečanje proizvodnje v Franciji ni načrtov.

● **ZAHODNA NEMČIJA.** Proizvodne zmogljivosti v Zahodni Nemčiji so znašale koncem preteklega leta 260.000 ton. Okrog 200.000 ton proizvede firma VAW in 60.000 ton Aluminium Hütte Rheinfelden. V Nemčiji obstojajo velikopotezni načrti za izgradnjo aluminijske industrije in so večinoma že tudi začeli z gradnjo.

Vereinigte Aluminium Werke bo povečala svoje zmogljivosti za 45.000 ton. Proti koncu tega leta bo firma Giulini, kot nov proizvajalec zgradila elektrolizo s kapaciteto 22.000 ton. Več nemških podjetij gradi skupno elektrolizo v Essnu z zmogljivostjo 84.000 ton. Ameriška tovarna Kaiser-Aluminium in firma Preussag A. G. gradita skupno tovarno za 64.000 ton aluminija in končno je tudi Reynolds najavil gradnjo elektrolize za 100.000 ton v okolici Hamburga. Skupno je torej predvidena gradnja kapacitet za 315.000 ton.

● **ITALIJA.** Proizvodne kapacitete aluminija znašajo 145.000 ton. Trije proizvajalci naredijo naslednje količine:

Montecatini Edison	
Mori v Bolzanu	80.000 ton
Sava	
Porto Marghera	
v Fusini	60.000 ton
Alcan	
Borgofranco	5.000 ton

Različni investitorji so že leta 1966 ustanovili podjetje Alluminio Sardo S.p.A. (Alsar) in gradijo na Sardiniji elektrolizo za 100.000 ton. Predvideno je, da bo začela obratovati koncem leta 1970.

● **SPANIJA.** Španija je bila v preteklem letu s proizvedenimi 88.000 tonami na 6. mestu v Evropi. Konec leta 1968 sta se združila največji španski proizvajalec aluminija Empresa Nacional del Aluminio S. A. ter predelovalna industrija Alcan Aluminio Iberico S. A. To podjetje bo do leta 1971 povečalo svojo elektrolizo v Valladolidu in Avilesu za 25.000 ton, to je od 46.000 ton na 71.000 ton.

● **AVSTRIJA.** Proizvodne zmogljivosti Avstrije so proti koncu leta 1968 znašale 86.000 ton. Pri tem je Vereinigte Metallwerke Ranshofen-Berndorf A. G. udeležena s 74.000 tonami, Salzburger Aluminium Gesellschaft m.b.H., ki je last Alusuisse, z 12.000 tonami.

● **GRČIJA.** Edina tovarna aluminija v Grčiji ima kapaciteto 80.000 ton in jo bodo povečali na 90.000 ton.

● **ŠVICA.** V Švici sta dva proizvajalca aluminija: Schweizerische Aluminium A. G. (Alusuisse) z letno zmogljivostjo 66.000 ton in Aluminium Martigny S. A. z 10.000 tonami letno.

● **ŠVEDSKA.** Tudi Švedska ima samo enega proizvajalca

aluminija, Svenska Aluminiumkompaniet z letno kapaciteto 64.000 ton.

● **NIZOZEMSKA.** Tovarna aluminija Delfzijl lahko naredi letno 72.000 ton aluminija, v teku pa je povečanje na 90.000 ton. Pechiney je najavil gradnjo nove elektrolize na Nizozemskem z začetno kapaciteto 75.000 ton in kasnejšo povečavo na 150.000 ton.

● **VELIKA BRITANIJA.** Kljub temu, da je Anglija v Evropi drugi največji potrošnik aluminija, je po proizvodnji na zadnjem mestu. Obe tovarni Lochaber in Kinlochleven skupaj zmoreta le 40.000 ton letno. Z možnostjo gradnje atomskih elektrarn pa so tudi v Angliji najavili gradnjo novih tovarn v skupnem iznosu 264.000 ton, ki bi naj začele obratovati leta 1971. Za teh 264.000 ton bodo zgrajene elektrolize, dvakrat po 102.000 ton in ena s 60.000 tonami. Skupno bo potem Anglija lahko proizvedla 300.000 ton aluminija letno.

● **SOVJETSKA ZVEZA.** Od skupno 1,8 milijona ton aluminija, kolikor ga proizvedejo vse socialistične države skupaj, ga proizvede Sovjetska zveza okrog 80 %. Tako znašajo sedaj njene letne kapacitete ca. 1,45 milijona ton. Kakšni so programi za povečanje zmogljivosti ni znano.

● **NEMŠKA DEMOKRATIČNA REPUBLIKA.** Ima dve elektrolizi v Bitterfeldu in Lauti.

Obe skupaj lahko naredita letno 57.000 ton aluminija.

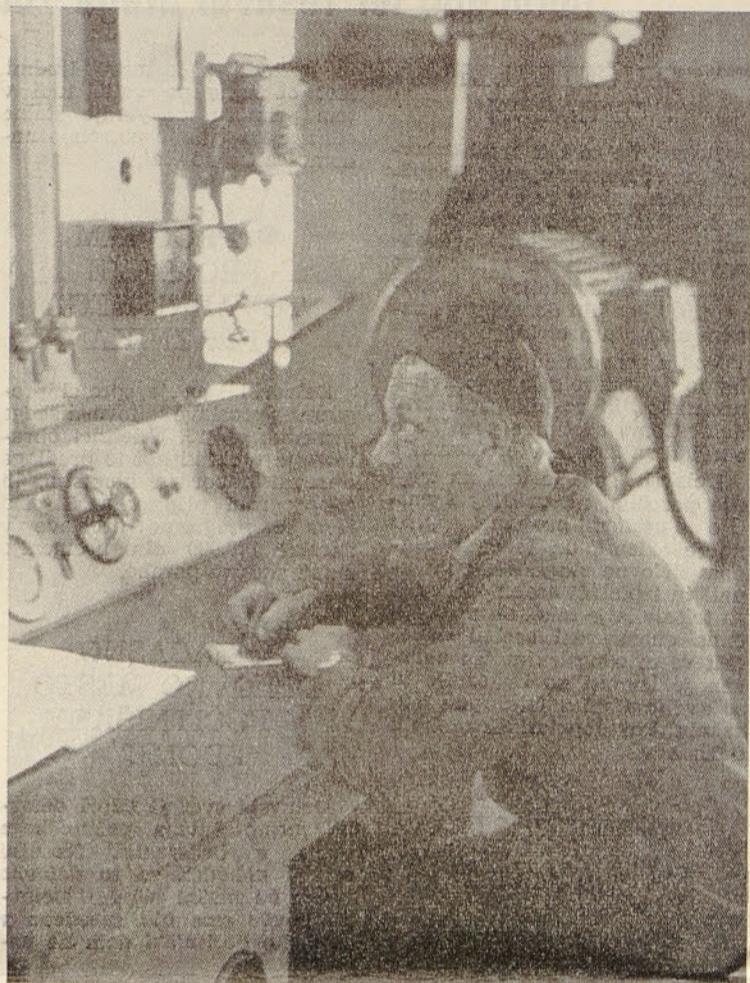
● **POLJSKA.** Ima prav tako dve tovarni aluminija in sicer Konin in Skawina. Lahko dasta letno 95.000 ton. Tovarna v Koninu predvideva povečanje proizvodnih zmogljivosti.

● **ROMUNIJA.** V elektrolizi Slatina lahko proizvede 75.000 ton aluminija.

● **ČEŠKOSLOVAŠKA.** Letna možna proizvodnja aluminija je 60.000 ton.

● **MADŽARSKA.** Tri elektrolize dajo skupno okrog 60.000 ton aluminija. Morebitna name-ravana povečanja niso poznana.

**PRIHODNJIČ:
IZVENEVROPSKE DEŽELE**

Ivan Lozinšek je pomožni strojnik v plinarni

POKLICNE OKVARE SLUHA

Problem, ki ga v sestavku načenujam, je vsakdanji. Nastaja v sodobnem svetu, še posebno v industriji, prometu, kmetijstvu, gozdarstvu. Celotno pisarniški uslužbenci niso izvzeti.

Letošnji dan zdravja je bil posvečen temi »zdravje, delo in produktivnost«. Kljub zamudi pa je prav, da si to aktualno problematiko ogledamo še enkrat. Najprej si oglejmo, kaj je ropot. Težko je definirati, kakšen zvok bi označili za ropot. Lahko pa rečemo, da je ropot slišna, prek zraka prenesena vibracija, ki subjektivno povzroča občutek nelagodnosti. Najenostavneje pa označimo ropot kot »zvok, ki moti«. Lahko pa tudi rečemo: čim bolj je zvok glasen, tem bolj ga čutimo kot ropot.

Okvare sluha zaradi ropota so stare toliko kot kovaška obrt. Ze ob koncu 18. stoletja so na Švedskem opazovali zaštevne poškodbe pri kovačih in kotlarjih. Od tod tudi ime »bolezen kotlarjev«, ali pa »kovaška naglušnost«. Pozneje pa, ko kovaško kladivo odstopi svoje mesto strojem in pnevmatskim kladivom, postane to poklicna bolezen strojnikov, tkalcev, zakovičarjev, letalcev ipd.

Zvok oziroma ropot je sestavljen iz nizkih in visokih tonov, odvisno od tega, koliko tresljajev je v eni sekundi. Če jih je manj kot 1000, so to bolj nizki toni, če jih je več, pa višji. Tresljajev pa je lahko tudi več tisoč, tja do 16 tisoč, kolikor jih človeško uho še zazna. Merimo jih v hercih, po fiziku Hertz, ki se je ukvarjal z naukom o zvoku

in valovanjih. Ropot in hrup sta seveda zmes najrazličnejših tonov, in to v nepravilnih kombinacijah. Škodljivi pa so bolj tišči z visokimi in piskajočimi toni. Poleg višine ločimo tudi jakost ropota. Merimo ga v fonih oziroma decibelih. Običajni tovarniški ropot je 80 do 100 decibelov (db). Pri ropotu moramo tudi razločevati, ali je ropot stalen in vedno enak, ali pa se menjata jakost in višina. Razlikovati moramo, če traja dalj časa, ali pa je v obliki udarcev, eksplozij ipd. Za lažje razumevanje navajam nekaj jakosti hrupa, izraženega v decibelih, ki jih srečujemo v vsakdanjem življenju:

- šepet ima jakost do 30 db, to je okolje mirnega parka;
- osebni avto ali tiha ulica dajeta ropot 35 do 55 db;
- potovanje v železniškem vagonu oziroma srednje močan promet povzročata ropot 60 do 75 db;
- športni avto oziroma močan mestni promet dajeta hrup 80 do 95 db;
- notranost aviona ali pa pnevmatsko kladivo povzročata hrup 100 do 120 db;
- kabina reaktivnega letala in delo zakovičarjev v lajdjedelnstvu sta v hrupu 115 do 130 db, kar povzroča že prej omenjeno bolečino.

Čezmerni ropot torej poškoduje sluh pa tudi ravnotežje. Ta dva organa sta pravzaprav v zelo ozki povezavi. V začetku občutimo težave le kot pritisk v ušesih in začasno oslavljen sluh. Stanje pa se po prenehanju de-

la popravi. Spočetka je prizadet le sluh za visoke frekvence. Če pa delamo vsak dan v ropotu in vibracijah, ki so premočne in imajo zelo veliko frekvenco, pa lahko nastopi dvoje: da se bolj ali manj navadimo — adaptiramo — in da se sluh po delu doma v mirnem okolju popravi na normalo, ali pa se po nekaj tednih, mesecih ali celo letih okvari sluh za stalno. Bolj kot raste okvara slušnih območij za srednje in nizke tone, bolj sta prizadeta govor in možnost kontakta z okolico. Takrat pa človek že sam zazna svojo naglušnost. Žal pa je okvara že večja in trajna. Nekaj je ljudi, ki so manj ali bolj občutljivi na ropot.

KATERA PA JE KRITIČNA MEJA ROPOTA, KI POŠKODUJE NAŠ SLUH?

Mnenja so kaj različna, približno pa je 95 db, tj. ropot vlemestnega prometa. Enotnih meril za sedaj še ni. Ropot nad 120 do 130 db lahko že po nekaj urah uniči sluh do popolne oglušitve, še posebno to velja, če je človek k temu nagnjen. Škodljive so tudi vibracije oziroma infra zvočni tresljaji, ki jih človeško uho ne zazna kot zvok, temveč kot vibracijo.

KAKO PA JE S PREPREČEVANJEM OKVAR?

Pri tem lahko govorimo o splošnih in individualnih posebnih ukrepih. Na kratko bi bili splošni ukrepi:

1. Graditi delovne prostore tako, da bi bili zidovi, tla in strop obloženi z materialom,

ki vpija zvok. Na ta način bi lahko zmanjševali ropot za 10 do 15 db.

2. V večjih prostorih in ob strojih ter drugih virih ropota narediti predelne stene, s katerimi bi preprečili kumulacijo in širjenje ropota. S tem načinom zopet zmanjšamo ropot za nadaljnjih 10 db. Tudi vibracije, ki jih ne zaznavamo kot zvok, lahko ublažimo in preprečimo s pravičnim podlaganjem strojev ter pravilno sestavo poda.

Drugo vprašanje pa je individualna zaščita. S splošnimi ukrepi se da zmanjšati ropot za 20 do 25 db, vendar moramo pri večjih jakostih hrupa upoštevati tudi osebna zaščitna sredstva. Tako lahko uporabljamo:

1. pokrivala v obliki čelade oziroma skafandra, kar zmanjša hrup oziroma ga zadrži za 30 do 100 db. Neugodnost pa je v tem, da je zmanjšana okretnost glave ter visoka cena;

2. drug način je ušesni ščitnik oziroma školjka. Na zunaj je tak kot obojestranske slušalke telefonistov. Takšni dobri ščitniki zadržijo do 30 db;

Nadaljevanje na 7. strani

— Kje vas boli?
— Ne boli me nič, samo čelada sem vam prinesel.

**Dopisujte
V
ALUMINIJ**

SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA DANES

V prejšnjem mesecu se je sestal izvršni odbor občinske konference delovnega ljudstva Ptuj ter med drugim razpravljati tudi o priporočilu republiške konference SZDL Ljubljana, da naj bi na predstoječih delovnih konferencah SZDL razpravljali tudi o tezah za javno razpravo pod naslovom »Socialistična zveza delovnega ljudstva danes«. Ker so te teze prirejene za najširši krog članov te najmasovnejše politične organizacije, bo vsekakor koristno, da se z njimi seznanimo tudi preko našega tovarniškega glasila, saj smo vsi člani kolektiva istočasno tudi člani SZDL. S tezami moram biti temeljito seznanjeni, da bomo vsi lahko sodelovali v javni razpravi. Teze so zelo obširne, zato jih ne bom obravnaval na široko, ampak se bomo seznanili le z najznačilnejšimi poglavji.

Najprej moramo vsi vedeti, da je SZDL naša najmasovnejša družbenopolitična organizacija, ki je istočasno tudi prostovoljna in najširša oblika njihovega družbeno-političnega organiziranja. Izrastla je iz OF kot izvršna stvaritev naše revolucije. OF je združevala na pobudo KPJ vse svobodoljubne in napredne sile slovenskega naroda. V povojnem času so bile dosežene velike revolucionarne spremembe na vseh ravneh družbenega življenja. Tako se je spremenila socialna struktura, saj se je delež kmečkega prebivalstva znižal od 50 % na 23 %, hitro pa se izboljšuje izobrazbeni raven prebivalcev. Od zaposlenih je kar 41 % žena. Večata se vloga in odgovornost delavskega razreda v integraciji s kmeti, razvija se sodobna tehnologija proizvodnje, delovni ljudje pa se vse bolj uveljavljajo kot samoupravljavci in samouprava ni le teoretična, temveč že praktična pot k novim družbenim in človeškim odnosom. Vsi dosežani uspehi so nas privedli do novega koraka, saj moramo čimprej in čimhitreje izoblikovati in uresničevati dolgoročni načrt razvoja Slovenije in hitro modernizacijo gospodarstva, samoupravno demokracijo pa je treba še bolj zavzeto razvijati v vseh smereh.

Za nadaljnji razvoj demokratičnih odnosov

Proces samoupravne družbe mora premagovati velike objektivne težave, kot so socialna problematika, dogmatska uporaba političnih oblik iz preteklosti, strah pred novim in tako dalje. SZDL se mora vedno prilagajati novim vsebinskim in organizacijskim potrebam našega razvoja in odklanjati politične akcije, ki gredo mimo SZDL, želeč ji vsiliti svoje stihijske oblike in metode in povzročati nove konflikte.

Od razvoja dela SZDL v prihodnje bo odvisen razvoj celotnega sistema naše neposredne socialistične demokracije. Zato mora SZDL odkriti pota in načine za nadaljnji razvoj demokratičnih odnosov v družbi in demokratičnih metod za premagovanje družbenih nasprotij. Tako se bo izoblikovala v najbolj množično organizacijo in bo tudi sredstvo za razvoj neposredne demokracije. Zato imajo v njej delovni ljudje vse možnosti, da izrazijo svoje pobude, mnenja in predloge.

Pri tem se često srečujemo z veliko hibo, to je s pomanjkljivostjo kulturnega dialoga, ki mora temeljiti na svobodnem boju mnenj, vendar v njem ni prostora za demagogijo, laži, podtikanja in blatenja ugleda ljudi. SZDL mora delovati tudi tako, da ne bo mogoče zlorabljati pravice manjšine do večine in obratno. Preprečevati mora vsako politično manipulacijo in manevriranje z ljudmi in usmerjati tok v argumentirano in ustvarjalno obravnavanje problemov.

Družbena kritika, ki postaja zelo sproščena, svobodna in široka, mora postati demokratična in konstruktivna. Zato je temeljnega pomena za novo vlogo SZDL izoblikovanje stališč, sprejemljivih za vse in za večino in družbena kritika in pobuda se naj uspešno in učinko-

vito uveljavljata tudi v drugih samoupravnih in političnih organizacijah.

Delovanje SZDL na novih družbeno bolj dinamičnih osnovah bo eno poveljnih področij idejno-političnega boja ZKJ, ki ima prostor za idejno akcijo v organih samoupravljanja in v vseh družbenih organizacijah. Preko SZDL imajo komunisti najbolj neposreden stik z množicami. Delovni ljudje uveljavljajo svoje posebne interese v različnih družbenopolitičnih in družbenih organizacijah. Neposredni proizvajalci so vključeni v sindikatih in v množičnih organizacijah in društvi, ki jih je v Sloveniji 180.

Okrepiti progresivni vpliv delavskega razreda

Še bolj bo treba okrepiti progresivni vpliv delavskega razreda na vsebino dela SZDL. Ostale organizacije in društva so tudi oblika delovanja SZDL, kot posebna oblika njenih sekcij oziroma tribun.

SZDL se še bolj vneto obrača k mladim rodovom, ki prevzemajo socialistično graditev na svoja ramena, zato brez sodelovanja mladine ni misliti na kontinuirani razvoj. Zato mora sodelovati mladina v samoupravnem odločanju na vseh družbenih področjih.

SZDL Slovenije se povezuje kot najširša politična organizacija slovenskega naroda in narodnosti z organizacijami SZDL drugih republik v zvezni konferenci SZDL. Tako ustvarja povezavo med narodi in narodnostmi v Jugoslaviji in posplošuje demokratičen razvoj političnega sistema na federativnih temeljih.

Nova vloga SZDL

SZDL bo sposobna opravljati svojo funkcijo, če bo hitreje demokratizirala in posodobila svoje delovanje. Dosedaj je namreč bilo opaziti nekatere pomanjkljivosti, med katerimi so: potekanje vpliva od zgoraj navzdol je bilo uspešno, ni pa tega čutiti obratno. To je delno pasiviziralo ljudi. Programi in politična akcija SZDL bo morala biti plod dela, predlogov in stališč članov v sekcijah, komisijah, tribunah SZDL, v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Organizacije SZDL si morajo prizadevati, da bodo stališča in dogovori, sprejeti na posameznih postopkih, uresničeni. To uresničevanje zavezuje člane, da so se dolžni boriti za ta stališča v organih, kjer delujejo. Ta stališča so lahko podlaga za sklepe in rešitve, ki jih o posameznih problemih sprejemajo samoupravni organi z neposrednim družbenim dogovorom, brez zakonske prisile.

Cilj SZDL je, da postanejo predstaviška telesa in samoupravni organi dejansko sredstvo občana in proizvajalca. V volilnem sistemu dobiva SZDL nov položaj. Ljudje, združeni v SZDL, postanejo poveljni nosilci političnih priprav na volitve in tudi temeljni nosilci kandidacijskega postopka. Tudi kadrovska politika postaja demokratična in samoupravna druž-

bena dejavnost. Če je SZDL postala predlagatelj kandidatne liste, je prevzela tudi naloge glede sestava predstaviških teles. Odborniki in poslanci se v kandidacijskem postopku politično zavežejo, da bodo uresničevali temeljna programska izhodišča, ki jih je postavila SZDL; če jih ne uresničujejo, jih SZDL lahko pokliče na odgovornost ali celo odpokliče.

Zavestno strokovno zasnovana in usmerjena kadrovska politika bo imela zelo pomemben delež v prihodnjem razvoju Slovenije. SZDL se bo odločno zavzemala za demokratizacijo kadrovske politike na vseh družbenih področjih. Odločilni za selekcijo so znanje, sposobnost, obvladanje družbenih in strokovnih procesov, jasno usmerjen in napredni samoupravni koncepti in družbena odgovornost. Pri tem se morajo uveljaviti predvsem mladi ljudje.

Interesi članov SZDL naj se odražajo v sekcijah, katere naj ne bodo več le nekdanje komisije sektorske narave, temveč oblike, v katerih je moč obravnavati katerokoli aktualno in perečo temo. Dejavnost članov SZDL pa se seveda najbolje uveljavlja v krajevnih skupnostih, kjer delujejo organizacije SZDL pretežno po teritorialnem načelu. Bliže sodobnim smotrom SZDL pa je tak način delovanja SZDL, ki zajema oblike interesnih združenj in društev, kot RK, prosvetna društva in druga.

Samoupravni in družbenopolitični sistem zavezuje SZDL, da v praksi izdela in statutarno uredi tudi določen mehanizem, ki bo skrbel za uresničevanje sprejetih stališč in odločitev. Zato bo SZDL nastopala odločno zlasti še v primerih, kadar kdo nastopa ali deluje z odkritimi sovražnimi oziroma protisocialističnimi nameni. Takega človeka SZDL izključi iz članstva in mu prepreči kakršnokoli sovražno politično delovanje.

Nadalje bo SZDL odločno nastopala v primerih kršenja in nespoštovanja osnovnih norm demokratičnega dialoga, kršenja najnujnejše demokratičnosti pri sprejemanju in oblikovanju političnih stališč ali, če so kršeni statuti in poslovniki ter še in še.

Za tako pomembno vsestransko delo oziroma vlogo SZDL so nujna materialna sredstva in ustrezni družbeni prostori. Ker je SZDL sestavni del samoupravnega mehanizma, ne bi smelo biti njeno delovanje odvisno od dotacije ali proračuna, temveč bo treba zagotoviti druge stalne vire dohodkov od sredstev, ki pripadajo pristojni DPS. Z njimi bo treba omogočiti SZDL, da bo programirala tudi dolgoročne cilje in potrebe.

Za konec naj omenim še to, da omenjene spremembe v SZDL kot so procesi nadaljnje notranje demokratizacije, vloga v volilnem sistemu, nove organizacijske oblike itd. zahtevajo statutarne in programske spremembe v krajevnih, republiških organizacijah in v zvezni organizaciji.

Vse te vsebinske spremembe in organizacijske dopolnitve SZDL Slovenije zahtevajo resno in poglobljeno delo in dejavnost vseh naprednih ljudi naše družbe, posebno še izkušenih in vnetih aktivistov SZDL in članov ZK. Tako bo Socialistična zveza hitreje izpolnjevala vlogo, ki jo ima po ustavi in ki izhaja iz celotnega socialističnega družbenega razvoja. Tako bo tudi močneje prispevala k hitrejšemu osvobajanju dela in človeka.

Predvsem javna razprava

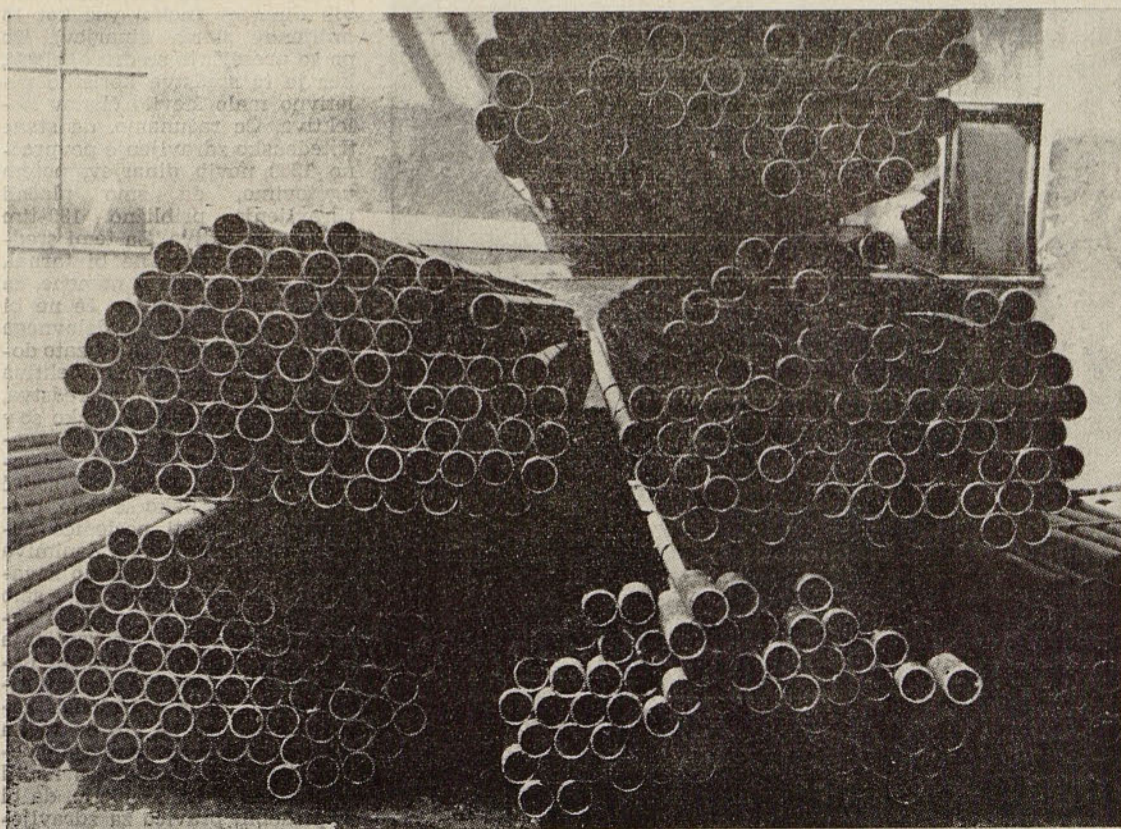
V teh nekaj vrstah sem skušal vsaj v glavnem nakazati pomembnejše teze za javno razpravo z željo, da bi jih vsi člani kolektiva — seveda kot člani SZDL podrobneje obdelali in na

poznejših javnih razpravah odločno tudi povedali svoje mnenje ter dali svoje pripombe ali predloge, kajti od vsega članstva je odvisno, kakšno bo v resnici delo te najmasovnejše družbeno-politične organizacije. Pri tem pa še poudarjam, da je prav to tudi gradivo za vse članke ZK, ki morajo na terenih izstopati s svojo aktivnostjo vedajoč se tega, da ni član ZK le tisti, ki plačuje članarino in hodi na sestanke, ampak predvsem tisti, ki aktivno dela na področju, kjer živi. Prepričan sem, da bo članom SZDL teh nekaj izvečkov iz tez za javno razpravo pomagalo, da bodo v celoti še podrobneje spoznali, kaj v resnici pomeni sam naslov »SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA DANES!«

fm.-

— Ne boj se, saj nad alkoholom v obratu ni kontrole!

Cevi

Organizacija službe mazanja v industrijskem pogonu

Mazanju strojev oziroma strojnih naprav v našem podjetju še vedno nismo posvetili dovolj pozornosti, kljub temu da je danes že popolnoma jasno, da vsak vložen denar v organizacijo in v izvajanje pravilnega in vestnega mazanja strojev daje velike prihranke. Približno polovico okvar namreč pripisujemo ravno nepravilnemu in nevestnemu mazanju.

V industrijsko razvitih državah so že izdelane temeljne analize, ki popolnoma dokazujejo to trditev.

Dobro organizirana služba v industrijskem pogonu, ki se bavi s problemom mazanja strojev in z vsem, kar je s tem v zvezi, mora imeti ne glede na obsežnost podjetja po enega delavca, ki je zadolžen, da se vrši pravilno mazanje strojev in izbira prikladna maziva v podjetju. V vsakem primeru mora zadolžena strokovna oseba, ki vodi in nadzoruje službo mazanja, biti v tesni povezavi z vzdrževalnimi ali pa s pogonskimi obrati. Po strokovnosti je priporočljivo, da mora biti to strojni inženir — tehnolog oziroma izkušen strokovnjak s solidnim strokovnim znanjem. Ta delavec, oziroma strokovna oseba mora biti tudi zadolžena za organizacijo skladiščenja maziv, voditi nadzor izdajanja in potrošnje maziv, določevati izbor maziva za posamezne stroje oziroma mazalnih mest ter način njihovega mazanja.

Seveda lahko uspešno opravljamo to organizacijo oziroma službo le takrat, če so vse navedene naloge zaupane eni osebi — nikakor pa ne vodjem pogonskih obratov — mojim kot se to običajno dogaja. Le tako bo strokovnjak lahko dosegel zadovoljive prihranke v času in denarju.

Inženir za mazanje strojnih naprav naj bo zadolžen, da za vse stroje v pogonu oziroma v podjetju odreja prikladna maziva, da število maziv zmanjša na možni minimum ter da skrbi, da bo to delo vzorno in zanesljivo opravljeno.

Z neposredno službo mazanja strojev v podjetju naj bo zadolžen obrat za vzdrževanje

in ne proizvodnja, posredno pa oseba pri strokovnih službah. Oseba, ki neposredno vodi službo mazanja, mora imeti zadostno število delavcev za mazanje, ki so direktno odgovorni za svoje delo tej osebi. Priporoča se, da je najboljši izbrati mazače iz vrst polkvalificiranih delavcev, ki delajo oziroma ki so že delali na proizvodnih strojih in ne delavce iz vzdrževalnih obratov. Razlogi izhajajo iz dejstva, ker so v vzdrževalnih obratih običajno zaposleni kvalificirani oziroma visoko kvalificirani delavci, ki mazanje strojev smatrajo za podrejeno delo oziroma polstrokovno delo. Z druge strani pa so pokazali ugotovitve, da polkvalificirani delavec, ki z dela na strojih preide v mazalno službo, pozna v določeni meri stroje in ima občutek, da je to novo delo zanj napredovanje.

Vsak pogonski obrat mora imeti svojo opremo za mazanje, t. j. kante in mazalke za potrebna olja in masti v dotičnem obratu. Vsa maziva morajo biti jasno označena z znakom, ki ne pride do zamenjave. Vsa oprema mora biti zaklenjena v železnih omaricah.

Pri manipulacijah z mazivi je potrebno posebno paziti na čistočo. Razen tega je potrebno redno kontrolirati mazalnice in drugo opremo za mazanje, kot v pogledu urejenosti, kot tudi številčnega stanja.

Opaziti je, da v obratih posebej premalo pozornosti redno in čistoči pri shranjevanju in raznašanju maziv. Če se bomo povsod dosledno ravnali po navodilih, ki so predpisana v zvezi z mazanjem strojev, se bomo izognili marsikaterim okvaram, ki so veliko breme za proizvodnjo in obrat.

LK

NEKAJ KRITIČNIH PRIPOMB:

Zdravstvena rekreacija ali kaj drugega?

Pred nekaj dnevi, ko sem obračal strani nekega časopisa, mi je pogled nehote obstal na besedi »rekreacija«, ki me je spodbudila k pisanju tega članka. Bržkone nas je v našem kolektivu večina takih, ki si pravilno razlagamo, ali vsaj skušamo pravilno razlagati ta pojem, po vsej verjetnosti pa toliko manj tistih, ki skušajo oceniti našo aktivnost in prizadevanja, da bi rekreacija v našem kolektivu dejansko dosegla svoj namen.

Naj takoj povem, da nimam namena načeti vprašanja enodnevne rekreacije, čeprav si tudi to vprašanje zasluži veliko več pozornosti, pač pa vprašanje takoimenovane »zdravstvene rekreacije«, ki je za nas — člane tega kolektiva, ki dajemo zanjo precejšnja sredstva, več ali manj neznana zadeva. Oprostite, nisem mislil, da nam pojem zdravstvene rekreacije ni jasen, pač pa na zdravstveno rekreacijo, ki jo nekaj let nazaj mi uganjamo.

Najprej naj skušam pojasniti, kako si jaz razlagam pojem zdravstvene rekreacije v upanju, da mi bo večina članov kolektiva pritrčila. Rekreacija (izhaja iz latinske besede recreatio) pomeni: osvežitev po delu, razvedrilo, odih, počitek, odmor itd. Ta pojem bi seveda lahko obrazložili še z celo vrsto besed, toda le s takimi, ki v bistvu imajo enak pomen kot pravkar omenjene. Če to drži, potem si zdravstveno rekreacijo ne morem drugače obrazložiti kot osvežitev, odih oziroma počitek po prestani bolezni. Se bolj enostavno pa bi temu lahko rekli: rekreacija (ponovitev — ponovna pridobitev) telesne moči, ki smo jo izgubili v času zdravljenja, odnosno v času, ko smo prestajali bolezen. Menim, da sem zadosti nazorno obrazložil pojem zdravstvene rekreacije in da lahko načnem vprašanje, o katerem sem mislil povedati svoje mnenje.

Naš kolektiv daje že nekaj let precej sredstev za zdravstveno rekreacijo. Ta sredstva pa se dejansko ne koristijo v ta namen, ali pa se za te namene koristijo v tako majhnem odstotku, da o tem ne kaže govoriti. Postrežem lahko s podatkom, da smo od 1967. leta pa do danes porabili za zdravstveno rekreacijo (mislil sem povedati za zdravljenje članov kolektiva) nič več in nič manj kot 151.279 novih dinarjev (nekaj več kot 15 milijonov starih dinarjev). To pa so precejšnja sredstva, zlasti, ker je ta sredstva koristilo relativno malo število članov kolektiva. Če računamo, da stane tritedensko zdravljenje povprečno 1200 novih dinarjev, potem ugotovimo, da smo plačali zdravljenje približno 130-tim članom kolektiva. Za temi sredstvi najbrž nihče ne bi tarnal, če bi bila vložena v namene, za katere so določena in če ne bi tisti, ki so za zdravje delovnega človeka odgovorni in ki zato dobivajo prav od tega kolektiva vsak mesec precejšnja sredstva, neprizadeto opazovali, kako se v sistemu našega socialnega zavarovanja pojavlja doslej nepoznan dejavnik. Ta pa je, sodeč po vsem tem, kako se dela, pripravljen sanirati posledice nesolidnega poslovanja. Zanimiva je ugotovitev, da socialno zavarovanje od tega časa, odkar smo v našem kolektivu začeli s samofinanciranjem zdravljenja članov našega kolektiva, ni poslalo na zdravljenje skoraj nikogar na račun socialnega zavarovanja, pač pa vse na račun sindikata našega podjetja. Večino tistih, ki so svojčas hodili od ene do druge komisije, da bi si pridobili pravico za zdravljenje v zdravilišču, so v veliki večini odslovili z motivacijo, da

jim zdravljenje ni potrebno. Danes pa so prav ti, mirne vesti lahko trdimo, da upravičeno, stalni gostje zdravilišč od Vraždinskih Toplic do Dubrovnička, čeprav so še pred nekaj časa naleteli na nerazumevanje in gluha ušesa, ali si celo prisluzili vzdevek simulanta.

Kolikor mi je znano, je s strani vodstva naše sindikalne organizacije postavljeno vprašanje, da bi socialno zavarovanje bilo soudeleženo pri kritju stroškov zdravljenja članov našega kolektiva (ali vam se ne zdi, da je celotna zadeva na glavo postavljena in da prosimo tistega za soudeležbo pri zdravljenju, ki mu je to pravzaprav ena od osnovnih dejavnosti), toda kot vem, v tej smeri ni bil dosežen noben napredek. Ali ne bi bilo s strani socialnega zavarovanja prav, če že mora tako biti in če je trenutno tako, da bi krilo stroške zdravljenja, ostale stroške, ki v zvezi s tem nastajajo (hrana, stanovanje, turistična taksa in še ostalo) pa bi naj krila naša sindikalna podružnica.

Naj se še enkrat povrnem k poglavitnemu namenu mojega pisanja in povem, da se osebno ne morem strinjati s tem, da bi kdorkoli izkoriščal human in koristen namen našega kolektiva. Gmotne koristi, ali kot sem že uvodoma omenil, možnosti saniranja posledic nesolidnega poslovanja, pa si res ne gre iskati v slučaju kot je naš. Mor-da si od odgovornih tovarišev

še doslej noben ni postavil vprašanje, kako dolgo bo delovni kolektiv v Kidričevem pripravljen na tako kooperacijo, v kateri je prizadeta le ena stran. Bati se je, da bo enkrat zmanjkalo sredstev in da bodo komisije, ki določajo zdravljenje v zdravilišču, še vedno vajene napisati na napotnico »na stroške TGA«.

Nam, ki smo člani tega kolektiva, pa mora biti jasno, da se naš kolektiv stara in da se je od 1954. leta, ko smo začeli s proizvodnjo, povprečna starost dvignila za približno 15 let (sedaj je povprečje nekaj več kot 39 let). To pa še ni vse. Pogoji dela so pri nas taki, da mora sleherni član kolektiva biti udeležen posebne pozornosti zdravstvenih ustanov, organov upravljanja in vseh ostalih, katerih naloga je skrbeti za počutje v kolektivu. Menim, da so organi upravljanja s polno odgovornostjo in razumevanjem sprejeli predlog naše sindikalne organizacije in da je s strani kolektiva zaenkrat narejeno vse, kar je potrebno, da bi naši delavci bili zdravstveno zavarovani, vprašanje pa je, kako reagira druga stran, ki je po tej zadevi enako odgovorna, na dobronamerne ukrepe.

Zdravstvena rekreacija mora na vsak način najti svoj prostor v vsesplošni skrbi za našega delovnega človeka, ampak ne v taki obliki, ki jo bomo morali prej ko slej opustiti.

mi

ZAHVALA

Podpisani Rudi Kurbus iz Kidričevega, zaposlen v glinici III, se iskreno zahvaljujem članom komisije pri tovarniškem odboru sindikata, ki so mi po zdravniških izvidih omogočili zdravljenje v zdravilišču Veliki Lošinj, saj mi je tritedensko zdravljenje na stroške podjetja koristilo. Najbolj srečen pa sem, da sem se zopet vrnil med svoje delovne tovariše in da lahko spet pripomorem k še boljšim uspehom delovnega kolektiva, kolikor mi bo mogoče.

Še enkrat iskrena hvala!

Rudi Kurbus

ZAHVALA

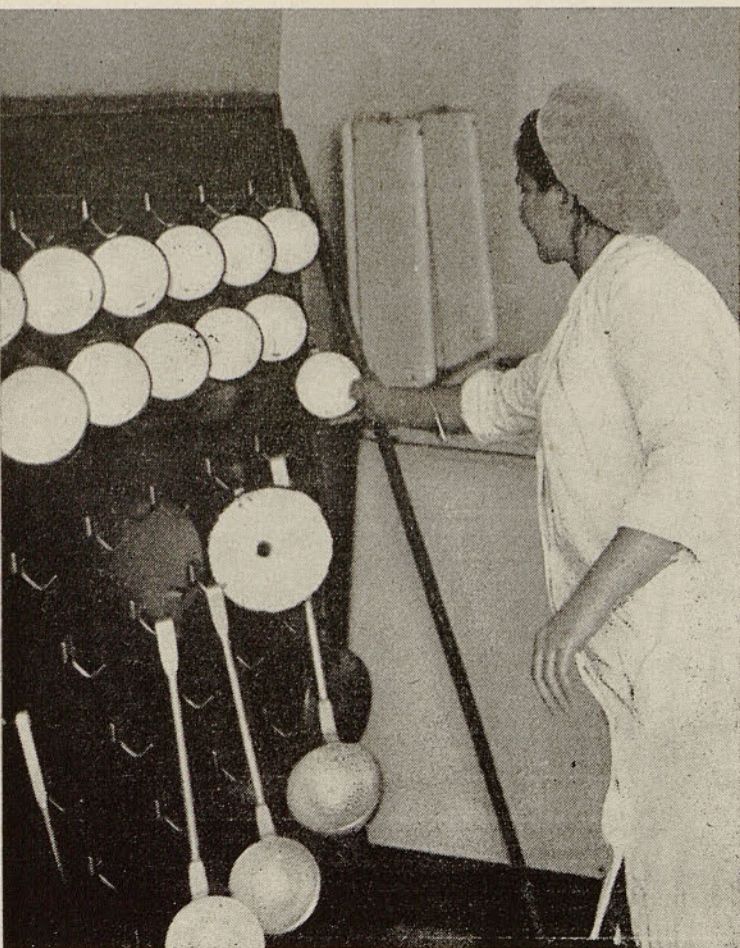
Čas in dolžnost me že priganjajo, kakor tudi mojega sina Ivana, da se pisмено najtopleje zahvaliva za ugodno rešeno prošnjo.

Prisrčna hvala vsem, ki spoštujete nesrečo v preteklosti in tako humano skrbite za moje otroke.

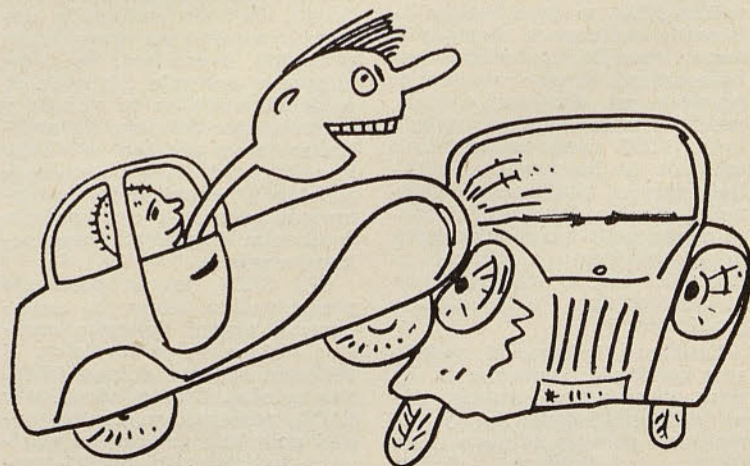
Posebej še hvala oskrbniku otrok Dragu Dodleku za njegovo nesebično skrb, ki jo ima z otroki in jim uredi, kar je treba.

Celotnemu kolektivu tovarne pa želim še vnaprej mnogo uspeha.

Helena Topolovec

Iz čajarne v elektrolizi B

Parkirni prostor pred upravnim poslopljem postaja iz dneva v dan vedno bolj zabaven

ŠE VEČ GLINICE IN ALUMINIJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

moral vsaj delno prevzeti breme razširjene reprodukcije nase in je to breme od leta 1964 dalje izključno na njegovih rameh — kar je seveda terjalo žrtve pri osebnem standardu kot tudi pri vlaganjih za družbeni standard — so se različna druga podjetja izgrajevala in razvijala pretežno iz družbenih sredstev in z raznimi bonitetami. Pri tem pa se večkrat dogaja še to, da se na tak način izgrajene kapacitete izkazujejo kot nerentabilne in negospodarne.

Zelal bi poudariti, da je dokaj redek primer v praksi izgradnje naših podjetij, da kolektiv brez večje pomoči uspešno rešuje razširjeno reprodukcijo ob pogojih gospodarjenja, ki so nam dani. S tega mesta ne bi hotel iznašati vseh težav in bremen, ki jih moramo nositi, vendar spričo tega, da skušam podati presek našega dela, ne morem zamolčati dejstva, ki predstavljajo za naš morda najtežje breme. Tu mislim na pretežni del akumulacije tega podjetja, ki se odliva preko mehanizma odrejenih cen in ostalega na proizvajalce nižjega in višjega ranga v sklopu vertikalne delitve dela od boksita do proizvajalcev finalnih izdelkov. Za boljše razumevanje tega fenomena naj povem, da je bila cena naših proizvodov vse od leta 1954 do reformskih ukrepov plafonirana na nespremenjeni višini in se tudi takrat na novo odredjena cena vse do 17. 8. letos ni spremenila.

K temu naj dodam, da se je naš aluminij dolgo časa še razdeljeval, prepoved izvoza pa je veljala celo vse do reforme.

CENE

V izogib naštevanja pa naj le povem, da so cene, ki so bile določene z reformskimi ukrepi, bile nižje od cen na zunanem trgu. Določene so bile namreč z aspekta prodajnih cen predelovalcev, ki jih ti lahko dosežejo na zapadnoevropskem tržišču. S porastom cen aluminija na zunanjih tržiščih je razlika med domačo ceno in ceno, ki smo jo dosegli pri izvozu, izražena v ameriških dolarjih znašala približno 150 dolarjev pri toni. Drugače povedano to pomeni, da se je za to podjetje vedno vodila aktivna politika cen z namenom prerazdelitve in podpiranja tiste proizvodnje, ki je v času pred reformo brez prave orientacije in rentabilnosti dosegla velike kapacitete.

Izguba akumulacije zaradi prodaje na domačem trgu znaša samo v tekočem letu več kot 3 milijarde starih dinarjev.

IZVOZ

Pod takimi pogoji je bila orientacija na izvoz nujna. K temu pa nas je sililo tudi pomanjkanje deviznih sredstev, ker predelovalci našega aluminija niso bili voljni deliti ustvarjene devizne kvote z nami, pa čeprav je večkrat izvoz in priliv deviz predstavljal pretežni del vrednosti našega dela. Brez tujih plačilnih sredstev, predvsem konvertibilnih, pa ni bilo pogojev za modernizacijo. Videli pa smo, da so prav ta devizna sredstva predstavljala osnove njihove izgradnje. Stvari so šle celo tako daleč, da so ta sredstva uporabljali za odplačilo najetih dinarskih kreditov.

Zaradi vsakoletnega porasta cen reprodukcijskega materiala in večjih obveznosti, so se škarje rentabilnosti vedno bolj zapirale, naša akumulacija pa vedno bolj upadala. Za ilustracijo naj navedem, da je na podjetniško akumulacijo odpadlo v letu 1965 od celotnega družbenega proizvoda približno 14 %, leta 1967 samo še 3 %, leta 1968 5,6 % in bo v tekočem letu do-

segla približno 10 %. Porast akumulacije teče vzporedno s povečanimi napori za izvoz. Tako je podjetje v letu 1967 izvozilo le 5154 ton aluminija, v letu 1968 že 17.946 ton in bo v tekočem letu preseglo 20.000 ton izvoženega aluminija. Vrednostno pomeni to izraženo v ameriških dolarjih za leto 1967 2.605.000 dolarjev, v letu 1968 9.341.000 dolarjev in bo v tekočem letu dosegla vrednost preko 13 milijonov dolarjev. Skupno z izvozom glinice bo v letošnjem letu znašal celotni izvoz na konvertibilno tržišče približno 15.000.000 dolarjev. Prodajamo samo izključno na konvertibilno področje brez vsakega premiranja ali bonificiranja. V tem pogledu smo diskriminirani, saj je ves izvoz višje stopnje predelave premiran, izvoz surovin pa regresiran.

BREZ NELIKVIDNOSTI

Dodajam še kazalec ustvarjenega družbenega proizvoda. Če ga v letu 1965 označimo z indeksom 100, potem je znašal v letu 1967 samo še 98, v letu 1968 že 139 in bo izkazoval predvideno konec leta indeks 165.

Nizka akumulativnost, povzročena predvsem zaradi prelivanja, in velika potreba po investicijah zaradi relativne zastarelosti sredstev za delo, nas je silila na hitro amortizacijo vloženega kapitala. Zaradi tega smo takoj po sprostitvi amortizacije do skrajnosti izkoristili to možnost, tako da predstavlja ta vrednost v tekočem letu že preko 4 milijarde starih dinarjev. Taka politika pa je vodila tudi do tega, da so naša osnovna sredstva vključno z revalorizacijami po sedanji vrednosti, izkazana samo še z 42 %. To pa po naši oceni odgovarja tudi stvarni vrednosti. Nasploh pa lahko trdim, da v knjigah ni fiktivne aktive kot je to mnogokrat primer in so naše bilance stvarne prikaz vseh vrednosti. Če k temu dodam, da podjetje sploh ni imelo in ne pozna problema nelikvidnosti, potem lahko ugotovim, da smo tudi na tem področju dobro gospodarili.

NAČRTI ZA PRIHODNJE

Dovolite mi, da spregovorim tudi še o naši perspektivi. Rekonstrukcija, modernizacija in razširitev v tovarni je bila končana v letu 1964. Tehnologija je v zadnjem času ob intenzivni izgradnji v svetu ponovno zelo napredovala, skokovit pa je bil tudi razvoj v dimenzijah kapacitet, tako da so zmogljivosti v glinici porastle na en milijon ton in več v eni enoti. Ker pa Evropa vključno z Jugoslavijo nima možnosti, da bi se priključila k danes aktualnim kapacitetam, se je večina že prilagodila sistemu, da obstoječe tovarne z manjšim vložkom dodatnega kapitala v obliki dograditev in modernizacij, polno izkoristi. V pogledu oskrbe s potrebno glinico, pa se je večina orientirala na skupna vlaganja za izgradnjo velikih agregatov, lociranih na nahajališčih boksita.

Ob takem razvoju je tudi za nas čas, da se ponovno prilagodimo današnjemu stanju. Zato smo predvideli, da bomo pri proizvodnji glinice lahko brez večjih vlaganj ustvarili kapacitete med 150.000 in 200.000 tonami letno. Te količine pa bi zadostovale za proizvodnjo aluminija, ki bo večja od sedanje.

V tovarnah aluminija v Evropi se je opustila Söderbergova anoda in so se peči predelale na predpečeno anodo. To daje možnost povečanja zmogljivosti pri obstoječih katodah in objektih. Za doseg tega pa je potrebno podaljšati proces v obstoječih tovarnah anodne mase z dograditvijo peči za kalciniranje anod.

S podobnim prilaganjem smo pričeli tudi mi in smo v hali B elektrolize trenutno v fazi pregradnje prvih 12 poizkusnih peči na predpečeno anodo po lastni koncepciji in mislim, da bodo te peči v kratkem v rednem procesu, ker je s tem v zvezi povečana potreba po električnih instalacijah za jakost toka že naročena ter bo dobavljena v prihodnjem mesecu. Z opisano pregraditvijo vseh peči bomo končali predvidoma v dveh letih in tako dosegli proizvodnjo aluminija 65.000—75.000

ton letno. Pri tem bomo dosegli tudi boljši izkoristek surovin in električne energije, kar hkrati pomeni pocenitev proizvodnje. Ob takem projektu pa je nujno, da pričnemo takoj v naslednjem letu z dograditvijo peči za predpečene anode, za kar pa še danes ni odločitve, pri kateri firmi bi naročili inženiring, ker podobnih naprav v Jugoslaviji ni. Da bi vse to v predvidenem času lahko izvršili, smo v preteklem letu že uredili v tovarni glinice obrate vparilnice, filtrirnice in dekompozerv,

tako da nam ostanejo še dela na kalcinaciji, ki so v teku, preusmeritev na kurjenje z mazutom, ter ureditev pare. V elektrolizah smo v ta namen že izvršili menjavo vodnikov električnega toka in zamenjali živosrebrne usmernike s silicijevimi.

S to nameravano modernizacijo se bomo ponovno približali najmodernejši proizvodnji aluminija in glinice in upam, da bo kolektiv to ustvaril, kot je tudi že doslej izvršil vsako postavljeno nalogo.

NOVI SKLEPI DELAVSKEGA SVETA

Nadaljevanje s 3. strani

PRITOŽBE NA DODELITEV STANOVANJ

Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je razdelila stanovanja v samskem bloku. Zoper to razdelitev so se pritožili: Hilda Rojs, Justina Preac in Zdravko Zavrtanik. Delavski svet je rešil te pritožbe na ta način, da so jim bila dodeljena stanovanja v samskem bloku — adaptiranem delu, ki so bila še na razpolago. Pritožil se je tudi Mirko Merinik. Tej pritožbi pa delavski svet ni ugodil, ker nima izpolnjenega pogoja o pravici do dodelitve stanovanja iz pravilnika o dodeljevanju stanovanj.

V razpravi o pritožbah na dodelitve stanovanj je delavski svet ugotovil pomanjkljivosti v pravilniku o dodeljevanju stanovanj, zato je naročil upravnemu odboru, da pripravi spremembe in dopolnitve pravilnika, s katerimi bo jasno določeno, kaj vse smatramo za stanovanje, ali tudi garsonjero, in kaj razumemo pod zamenjavo stanovanja, ali je zamenjava dodelitev stanovanja tistemu, ki mu je že bilo dodeljeno stanovanje in želi dobiti večje ali manjše, oziroma drugo stanovanje, ter odpraviti vsa morebitna druga nasprotja v pravilniku. Precizirati je tudi določilo prednosti: — nove dodelitve stanovanja delavcem, ki nimajo tovarniškega stanovanja; — zamenjave stanovanja med delavci po sporazumu; — ponovne dodelitve drugega stanovanja delavcem, ki že stanujejo v tovarniškem stanovanju.

PROŠNJE

— Ivanu Šircu je delavski svet odobril 5000 din socialne pomoči za nakup stanovniške hiše ali stanovniške opreme.

— Prošnji Anice Zavec iz Ptuj, Zagrebška cesta 88, za pomoč pri študiju, delavski svet ni ugodil.

— Prošnji Marije Vinkler za denarno pomoč DS ni ugodil.

— Delavski svet je razpravljal o prošnjah Zvonka Letonja in Janeza Pišeka za odobritev razlike do polnih osebnih dohodkov. Prosilca sta na rehabilitacijo.

POKLICNE OKVARE SLUHA

Nadaljevanje s 4. strani

3. tretji način so antifoni, tj. ušesni čepi. To so lahko mehke kroglice, ki jih delavec oblikuje po svojem sluhovodu, ali pa poltrdi elastični čepi raznih velikosti. S tem načinom lahko zadržimo jakost ropota 20 do 25 db.

Z naštetimi sredstvi lahko v veliki meri pri večini delavcev, izpostavljenih tovrstni poškodbi, delno ali popolnoma preprečimo vpliv ropota.

(Članek sem povzel v nekoliko krajši obliki z istim naslovom avtorja dr. Janeza Kraševca.)

litaciji in prejemata le 90 % povprečnih osebnih dohodkov delovnega mesta, kjer sta delala pred rehabilitacijo. — Delavski svet tej prošnji ni ugodil.

— Aleksander Sankovič, Ljubo Keber in Peter Radulović so vložili prošnjo za povrnitev potnih stroškov v zvezi z izrednim študijem na VTVŠ v Zagrebu. Delavski svet je sklenil, da prosilci niso upravičeni do povrnitve potnih stroškov za odhajanje na predavanja v Zagreb, temveč so upravičeni do pomoči pri izrednem študiju, ki je predvidena v 38. členu Pravilnika o izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju.

Ob koncu je delavski svet še sklenil, da lahko grejo na serijski pregled enkrat v dveh letih vsi člani delovne skupnosti, torej tudi tisti, ki se jim ni potrebno udeležiti tega pregleda po določenih splošnih aktov.

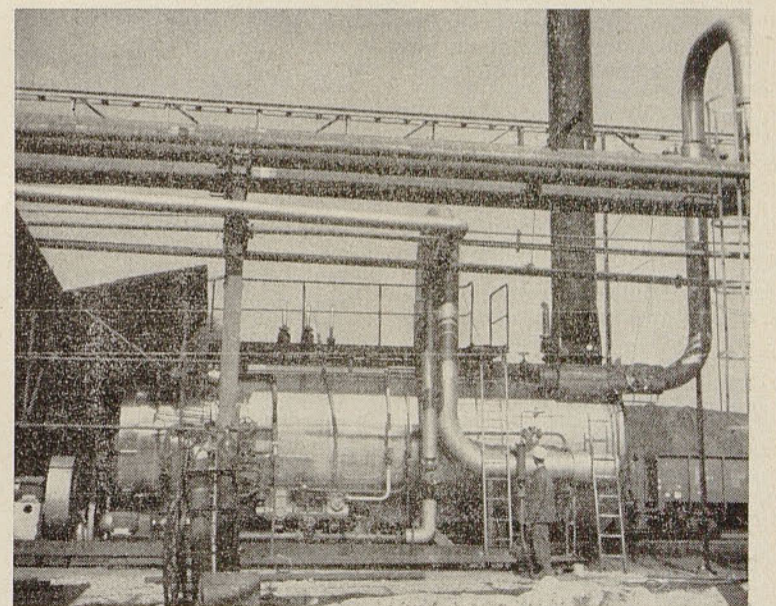
V bodoče bodo osebni dohodki izplačani dva dni pred državnim praznikom. To željo so izrazili člani delovne skupnosti pri izplačilu osebnih dohodkov pred 1. novembrom.

K.-n.

NAŠA RAZMIŠLJANJA OB NOVEM LETU

Nadaljevanje z 2. strani

bi spet pojavljale napake prejšnjih let, ko smo povsem mirno prehajali preko osnutkov, pozneje, ko so bili razni akti in pravilniki sprejeti, pa je bilo mnogo vroče krvi, ki je razburjala prav

Plamenični parni kotel na mazut

ZAHVALA

Podpisani Janez SEKOL, zaposlen kot stražar v splošni službi, se toplo zahvaljujem sindikatu tovarne in tovarniški organizaciji ZB NOV za materialno pomoč, ki sem je bil deležen v času moje bolezni.

Janez Sekol z družino

ZAHVALA

Podpisana Julijana Goljat se iskreno zahvaljujem celotnemu kolektivu TGA »Boris Kidrič« za razumevanje in denarno pomoč.

Še enkrat iskrena hvala!

Julijana Goljat

HONORARJI

Si lahko mislite, da imamo tudi mi v našem kolektivu ljudi s honorarji. Honorarjev ne dobivajo prostovoljno, ampak po svoji dolžnosti? Med nje sodim tudi jaz.

Vsa zahvala in priznanje gre namreč tistemu, ki me je predlagal v uredniški odbor našega časopisa ALUMINIJ. No in tako sem tudi jaz eden izmed tistih, ki pač zato pišemo prispevke v naš časopis, da smo honorirani.

Malo bi se sicer rad potožil bralcem, kako izgleda to delo v uredniškem odboru, čeprav je o tem problemu že bilo precej napisanega. Na naših sejah sedimo in tuhtamo, kaj bi storili, da bi bil naš časopis bolj kvaliteten, prosimo za prispevke, izvedli smo celo anketo, ki pa ni uspela. Celotno ukinitve smo že predlagali, pa so nam rekli, da je še rano, čeprav vemo mi v odboru, da je ukinitve zelo blizu in da živimo v dobi likvidacij. Tako samo podaljšujemo življenje našemu listu. Ni prispevkov, ni zainteresiranosti, zato se pač sami medsebojno zadolžujemo, da vsak član napiše po en sestavek, da lahko časopis redno mesečno izide. Tako potem postanemo neprostovoljni honorarji.

Posledica tega je slaba kvaliteta. Kritike smo deležni ravno od tistih, ki bi morali pomagati in ki bi lahko tudi kaj napisali, kar bi vplivalo na kvaliteto.

Naš delavec bi lahko bil o marsičem obveščen — kaj se dela in kakšno je stanje v kolektivu, saj menda ni vse tovarniška skrivnost.

Pred seboj imam septembrsko številko glasila METALNE. Navedel bom samo nekaj naslovov iz tega časopisa:

1. Kaj pričakujemo od novih ukrepov (piše direktor Metalne)
2. Statutarna ureditev delovne organizacije (piše Erika Vrhunec, dipl. pravica)
3. Kako zadostiti željam kupcev (piše komercialist Djuka Tomić)
4. Predlogi in stališča za izpopolnitev pokojninskega sistema (Izveček iz dela skupine poslancev in strokovnjakov, ki jo je imenovala skupščina SRS)
5. Problemi notranjega transporta v podjetju
6. Gibanje proizvodnje v avgustu
7. Obisk tujih strokovnjakov v podjetju

Iz teh naslovov se vidi, da brez sodelovanja naših strokovnih služb in obratov in drugačnega odnosa organov upravljanja in brez novinarja-urednika, ne moremo tudi zahtevati kaj boljšega. Ostale prispevke tako dobimo in objavljamo.

Na eni izmed sej smo tudi prosili za pomoč našega novinarja, ki naš list ureja. Predlo-

žil nam je pač, naj se zvišajo honorarji, saj sedaj znašajo le eno petino stroškov našega lista. Mogoče bo potem kdo napisal kaj bolj kvalitetnega, 20 do 40 dinarjev za prispevek namreč ni preveč spodbudno. Glede na vse ostale poskuse smo tudi to predlagali delavskemu svetu. Upravni odbor je ta predlog temeljito raztrgal, padali so očitki na kvaliteto prispevkov in da so honorarji še previsoki, itd.

Zato prosim vse člane kolektiva, ki želijo naš list bolj kvaliteten, naj se oglašijo, še posebej pa tiste, ki želijo honorar. Uredniški odbor bo zelo vesel, če mu ne bo treba izdajati nekvalitetnega lista. Odgovorne pa prosim, naj nam pomagajo, saj je sedaj naš list edino sredstvo za obveščanje članov delovne skupnosti. Vendar mi ne razpolagamo s podatki in celotno problematiko o stanju v podjetju in z ostalim, kar zanima bralce. Upam, da se bodo ojunčili in se čutili vsaj malo odgovorne do članov kolektiva. Končno pa naj o časopisu odloči delavski svet in naj obdela celotno tematiko.

Tudi o delavcih nič ne pišemo, objavljamo samo slike z delovnega mesta.

Kljub želji ne moremo ugoditi kolektivu. Dvomim, da so člani kolektiva za ukinitve našega lista. Vendar list v takih pogojih nima perspektive.

F. Klemenčič

Ivan Zupan, član izvršnega sveta SRS, govori na naši proslavi

HUMOR

NAPREDEK

V službo gredeč razmišljata:
— Kaj misliš, Cene, koliko bo koštalo to novo prekrivanje barake tu pri Fickotu?

— Saj veš Milan, da ne bo veliko, veš, da se ne izplača — pogledaj, da je ves les že piškav, morda jo bodo pa obzidali na novo.

— No, Cene, saj veš, da se v našem podjetju ne ponavljajo nikoli iste napake.

— Kako to?

— Neprestano delamo nove.

In pot ju je zanesla v obra-te...

ZNANA HIŠA V NEZNANI ULICI

Na uradu so se srečali trije tovariši in tajnica vprašuje:

»Kje stanujete, prosim?«
Prvi: »Novi blok TGA Kidričevo, Ptuj.«

Drugi: »Cojzova pot, Ptuj.«
Tretji: »Trubarjevo naselje (novi blok) Ptuj.«

Tajnica pa mlada in šarmantna piše ne vedoč, da so vsi trije iz iste hiše.

Tako je to, po dveh letih od izgradnje na bloku še niso uspeli namestiti napisne tablice in ulico imenovati.

Sedaj še gre, toda kaj bo ta krat, ko blok ne bo več nov. O, ubogi poštar!

-RP-

Športne prireditve v počastitev tovarniškega praznika

Takrat, ko so znotraj ograje našega podjetja tekle še intenzivne priprave, da bi 15. obletnico obratovanja našega podjetja čim bolje proslavili, so zunaj podjetja, na športnem polju že tekli boji med športnimi ekipami delovnih enot za osvojitve naslova najboljših športne ekipe. Čeprav so priprave za to tekmovanje bile dokaj temeljite in je razen komisije za rekreacijo in šport pri naši sindikalni organizaciji aktivno sodelovala še vrsta športnih organizacij (strelska družina, AMD Kidričevo, NK Aluminij), je navzlic temu bilo nekaj nepričakovanih spodsrljav (v vseh panogah tekmovanja niso sodelovale vse delovne enote). Vendar se je tekmovanje le končalo v zadovoljstvo prirediteljev in, vsaj upamo tako, tudi v zadovoljstvo tistih, ki so tekmovanja opazovali. Vseeno pa ne moremo mimo ugotovitve in podanih pripomb, da bi se najbrž tudi to tekmovanje končalo veliko boljše, če bi v našem kolektivu športna dejavnost bila stalna in ne le občasna. No pustimo to ob stran in bodimo zadovoljni s tem, kar smo dosegli.

Kot smo že uvodoma omenili, so medobratna tekmovanja potekala že pred 21. novembrom, tako da nam je na dan praznovanja izid tekmovanja že bil znan. Tudi ob tem lahko pripomnimo, da so organizatorji proslave v podjetju po vsej verjetnosti nehote spregledali potrebo, da bi nekaj trenutkov na proslavi žrtvovali za podelitev pokalov in priznanj, kajti pozneje ni bilo več prave priložnosti, da bi ta priznanja slovesno izročili. Medobratna tekmovanja, ki ga je organizirala naša sindikalna organizacija, so se udeležile vse delovne enote. Opozoriti je treba, da delovni enoti prometa in energetike nista sodelovali kot samostojni ekipi, pač pa pridruženi klinici oziroma osrednjim službam. Tekmovali smo v naslednjih panogah: šahu, streljanju z zračno puško, malem nogometu in odbojki.

MALI NOGOMET

	Število točk
DE osrednjih služb	3
DE glinice	2
DE aluminija	1
DE vzdrževanja	0

ODBOJKA

	Število točk
DE osrednjih služb	3
DE aluminija	2
DE vzdrževanja	1
DE glinice	0

Glede na dosežene uspehe po posameznih panogah je končna uvrstitev naslednja:

1. DE glinica	8 točk
2. DE osrednjih služb	7 točk
3. DE aluminija	5 točk
4. DE vzdrževanja	4 točke

Delovna enota glinice, ki si je priporila največ točk, je sprejela v trajno last pokal, medtem ko sta drugo in tretje uvrščeni ekipi sprejeli priznanji. Nekoliko nas preseneča uvrstitev vzdrževalnih obratov na zadnje mesto, kajti prav v tej delovni enoti je največ takih, ki so se svojčas aktivno ukvarjali s športom.

Proslavi tovarniškega praznika so veliko prispevale tudi športne organizacije našega naselja, ki so želele, da področje proslave ne bi bilo omejeno le

na prostor za ograjo tovarne. Nekaj besed o tem. Avto-moto društvo je skupaj s strelsko družino priredilo spretnostno vožnjo. Vožnja je potekala po že ustaljeni tekmovalni progi pred zdravstvenim domom, vmes pa so tekmovalci morali pokazati tudi spretnost v streljanju z zračno puško. Ni nam znano, zakaj se tega tekmovanja, ki vedno vzbuja pozornost lastnikov vozil in prebivalcev naselja, niso udeležile delovne enote energetike, glinice in osrednjih služb. Verjetno bi tekmovanje bilo veliko bolj zanimivo s sodelovanjem že omenjenih enot, kajti večja udeležba daje posameznikom manj možnosti na lahek način priti do razpisane nagrade. Opozoriti moramo bralce, da se pri tem tekmovanju tekmovalci izogibljajo točk in da zmaga tisti, ki si prisluži manj kazenskih točk. Sreča se je tudi tokrat kot pred letom dni ponovno nasmehnila posameznikom iz delovne enote vzdrževanja, ki so, kot kaže, z izredno dobrimi posamezniki (Stanič, Mesarič I., Krajnc), vedno pripravljeni zasesti prva mesta in si s tem seveda prislužiti nagrade.

Skupinska uvrstitev

DE VZDRŽEVANJE

	Kazenske točke
Stanič Bojan	77
Mesarič Ivan	95
Krajnc Ivan	111
S k u p a j	283

DE PROMET

Soršak Jože	120
Galun Janez	132
Mihelič Danilo	154
S k u p a j	406

DE ALUMINIJ

Vauker Jože	85
Gajzer Boris	155
Matjašič Jože	234
S k u p a j	474

Delovna enota vzdrževanja je prejela prehodni pokal AMD Kidričevo, za katerega se bo morala potegovati ponovno prihodnje leto ob tovarniškem prazniku.

UVRSTITEV POSAMEZNIKOV JE BILA NASLEDNJA:

Kazenske točke

I. mesto Stanič Bojan	77
II. mesto Vauker Jože	85
III. mesto Mesarič Ivan	95

Za dosežena mesta so posamezniki prejeli od AMD denarne nagrade (300, 200 in 100 din).

Ljubitelji nogometa so prav tako prišli na svoj račun. Imeli so priložnost gledati zanimivo prijateljsko srečanje med moštvi SNL Aluminijem in Dravo, v katerih je, mimogrede povedano, velik del igralcev, ki so zaposleni v našem podjetju. Srečanje se je končalo z 2:1 v korist domačinov, čeprav so gostje bili enakopraven nasprotnik. Enajsterica iz Ptuja je srečanje izgubila po zaslugi edinega strelca med domačini Krnjiča, ki je obkrajatel zadel svetišče njihovega vratarja in, seveda, nič manj po zaslugi nerodnosti lastnih napadalcev, ki niso znali izkoristiti še tako ugodnih priložnosti. Priznati je treba, da so tudi domačini napravili celo vrsto priložnosti in bi se srečanje moralo z nekoliko več prisebnosti enih in drugih končati z znatno višjim rezultatom, kar bi seveda šlo v račun gledalcev, ki navsezadnje ocenjujemo igra le po tem, kolikokrat morata vratarja seči za hrbet po žogo.

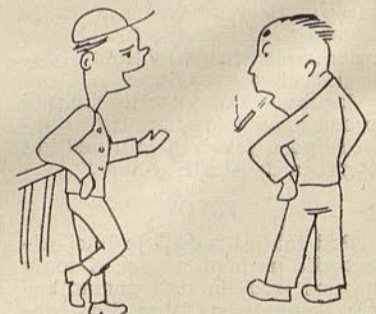
Ob koncu naj še dodamo, da je srečanje potekalo z izredno prijateljskim vzdušju. Čestitke za tovarniški praznik in šopek cvetja, ki so ga domačinom izročili gostje predno je sodnik naznanil pričetek srečanja, je še bolj popestrilo slavnostno vzdušje na nogometnem igrišču.

mi

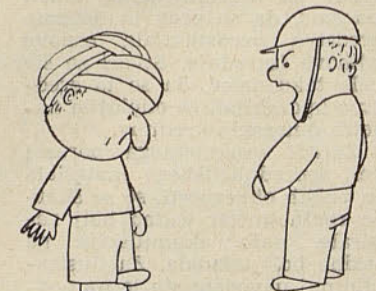

— Kaj jemlješ, kadar si prehlajen?

— Vsakokrat po dva robca.

»Kje si, da te ni nič videti?«
»Dopust imam, zaradi boleznj.«
»In koliko časa še?«
»Toliko časa, da bom zdrav. Ko bom zdrav, bom šel pa zaradi boleznj v pokoj.«

— Kje pa si to dobil?
— V elektrolizi, kjer mi je na glavo padel kos okenskega stekla.